



# Ministerstwo Infrastruktury

Departament Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej

Znak pisma: DGWiŻŚ-7.0212.20.2023

Warszawa, 19 kwietnia 2023

**Pani**

**Dorota Dragan**

**Kierownik Działu Ochrony Środowiska**

**Komunalny Związek Gmin „Dolina Redy i Chylonki”**

[d.dragan@kzg.pl](mailto:d.dragan@kzg.pl)

*Szanowna Pani,*

w odpowiedzi na wiadomość e-mail z dnia 14 marca 2023 r. w sprawie sprawozdań dotyczących gospodarowania nieczystościami ciekłymi, wysłanej z adresu e-mail [d.dragan@kzg.pl](mailto:d.dragan@kzg.pl), informuję, co następuje.

Na wstępie należy wskazać, że celem regulacji prawnych związanych z szeroko pojętą gospodarką ściekową, w tym również przepisów ucpg, jest ochrona środowiska, a także zdrowia i życia ludzi, poprzez ograniczenie zrzutów nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczanych ścieków do środowiska.

W ubiegłym roku, w ramach ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. *o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1549), oprócz ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – *Prawo wodne*, dokonano również nowelizacji przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*. Ustawa ta wprowadziła liczne zmiany w zakresie szeroko pojętej gospodarki ściekowej, zarówno w odniesieniu do sposobu zarządzania aglomeracjami, jak i ściekami pochodzącymi z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków).

Celem wprowadzonych zmian było m.in.:

- dostosowanie obowiązujących przepisów w celu spełnienia przez Polskę wymagań dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (tzw. dyrektywy ściekowej),
- doprecyzowanie procedur związanych z wyznaczaniem, zmianą lub likwidacją aglomeracji,
- usprawnienie procedur związanych z krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych, w szczególności procedur sprawozdawczych,

- zapewnienie odpowiedniej jakości oczyszczania ścieków odprowadzanych taborem asenizacyjnym ze zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, w zależności od wielkości aglomeracji z której pochodzą,
- uszczegółowienie i doprecyzowanie obowiązków gmin, w szczególności ewidencyjnych i sprawozdawczych w zakresie gospodarowania nieczystościami ciekłymi,
- doprecyzowanie i wyodrębnienie kwestii dotyczących opróżniania osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości z przydomowych oczyszczalni ścieków, w zakresie obowiązków związanych z utrzymaniem czystości i porządku odnoszących się do właścicieli nieruchomości, gmin i przedsiębiorców prowadzących swoją działalność w tym zakresie,
- wzmocnienie narzędzi prawnych dla gminy poprzez wprowadzenie przepisów karnych za utrudnianie lub udaremnianie przeprowadzenia kontroli związanej z gospodarowaniem ścieków w ramach indywidualnych systemów oczyszczania ścieków,
- wykonanie wniosku Najwyższej Izby Kontroli skierowanego do Prezesa Rady Ministrów przedstawionego w ramach kontroli pn. „Przestrzeganie zasady zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w gminach turystycznych”, wniosku Najwyższej Izby Kontroli skierowanego do Ministra Infrastruktury przedstawionego w ramach kontroli pn. „Realizacja zadań dotyczących odbioru nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych przez wybrane gminy województwa opolskiego”, a także wniosków Najwyższej Izby Kontroli z kontroli pn. „Wykonywanie przez gminy woj. lubuskiego zadań w zakresie nadzoru nad funkcjonowaniem zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków”.

Aglomeracje w rozumieniu art. 86 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – *Prawo wodne* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.) i prowadzona przez nie gospodarka ściekowa są szczególnym przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej i podlegają regulacjom dyrektywy ściekowej, która została transponowana do polskiego prawodawcy w ramach ww. ustawy – *Prawo wodne*.

Każda aglomeracja o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM)  $\geq 2000$ , zgodnie art. 87a ustawy – *Prawo wodne* powinna spełniać następujące warunki:

- 1) być wyposażona w sieć kanalizacyjną gwarantującą zbieranie co najmniej 98% ładunku zanieczyszczeń z obszaru aglomeracji wyrażonego w równoważnej liczbie mieszkańców;
- 2) ładunek zanieczyszczeń niezebrany siecią kanalizacyjną, o której mowa w pkt 1:
  - a) w przypadku gdy stanowi nie więcej niż 2% ładunku zanieczyszczeń z obszaru aglomeracji – jest mniejszy niż 2000 równoważnej liczby mieszkańców oraz
  - b) jest oczyszczany w innych systemach oczyszczania ścieków, zapewniających taki sam poziom ochrony środowiska jak dla całej aglomeracji;
- 3) zapewniać wydajność oczyszczalni ścieków pozwalającą odebrać całość ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji wyrażonego w równoważnej liczbie mieszkańców oraz
- 4) stosować technologię oczyszczania ścieków z aglomeracji gwarantującą osiągnięcie wymaganych przepisami powszechnie obowiązującymi standardów oczyszczania

ścieków dla oczyszczalni ścieków w aglomeracji o określonej wielkości wyrażonej równoważną liczbą mieszkańców.

Ściśle powiązany z ww. przepisami ustawy – *Prawo wodne* jest art. 7 ust. 6b ucpg, zgodnie z którym gminne jednostki organizacyjne w zakresie prowadzonej działalności dotyczącej opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych oraz przedsiębiorcy posiadający zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych są obowiązani do dostarczania nieczystości ciekłych pochodzących ze zbiorników bezodpływowych oraz osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków do oczyszczalni ścieków spełniającej wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 99 ust. 1 ustawy – *Prawo wodne*, przewidziane dla oczyszczalni ścieków w aglomeracji, z której są dostarczane nieczystości ciekłe.

W celu zapewnienia spełnienia warunku wynikającego z art. 87a pkt 1 i 2 ustawy – *Prawo wodne* przez aglomeracje, każda gmina na obszarze której wyznaczona została aglomeracja, jest zobowiązana do prowadzenia właściwej gospodarki ściekowej również w odniesieniu do ścieków pochodzących z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków), które to ścieki nie są zbierane siecią kanalizacyjną i które obsługiwane są przez podmioty świadczące usługi w tym zakresie. Należy jednak podkreślić, że niezależnie od przepisów dyrektywy ściekowej odnoszących się do zarządzania ściekami pochodzącymi z aglomeracji, każda gmina zobowiązana jest do prowadzenia prawidłowej gospodarki ściekowej, zarówno w odniesieniu do ścieków ujętych w systemy kanalizacji zbiorczej, jak i tych pochodzących z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Prowadzenie prawidłowej gospodarki ściekowej na terenie gminy oraz wyznaczonej na jej obszarze aglomeracji, odbywa się m.in. w oparciu o regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji, sprawozdawczość dotyczącą gospodarowania nieczystościami ciekłymi czy też kontrole w zakresie pozbывania się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych.

Podstawowym elementem weryfikacji przez gminę sposobu prowadzenia gospodarki ściekowej w ramach indywidualnych systemów oczyszczania ścieków zlokalizowanych w aglomeracji, w tym weryfikacji poziomu ich oczyszczania zapewniającego taki sam poziom ochrony środowiska jak dla całej aglomeracji, a tym samym wypełnienia warunków dyrektywy ściekowej transponowanych w ramach art. 87a ustawy – *Prawo wodne*, jest system kwartalnej sprawozdawczości realizowany przez podmioty prowadzące działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych. W ramach przedmiotowej sprawozdawczości ww. podmioty zobowiązane są m.in. do przedstawienia informacji o ilości odebranych z obszaru gminy nieczystości ciekłych w podziale na aglomeracje oraz obszary spoza aglomeracji (art. 90 ust. 3 pkt 4a ucpg).

Mając na uwadze, że przepisy dyrektywy ściekowej związane z jakością ścieków odnoszą się do miejsca wytworzenia ścieków (tj. aglomeracji) a nie do wytwórców ścieków lub podmiotów obsługujących systemy wodociągowo-kanalizacyjne, nie ma

możliwości całkowitego lub częściowego wyłączenia z systemu kwartalnej sprawozdawczości przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych w postaci przenośnych urządzeń sanitarnych i transportu nieczystości ciekłych z nich pochodzących, gdyż stanowią oni element systemu gospodarki ściekowej prowadzonej na terenie gmin, w tym wyznaczonych na ich obszarze aglomeracji.

Przenośne urządzenia sanitarne, takie jak mobilne kontenery sanitarne, przenośne toalety oraz przenośne umywalki, spełniają definicję zbiorników bezodpływowych, określoną w art. 2 ust. 1 pkt 5 ucpg, zgodnie z którą przez zbiorniki bezodpływowe rozumie się instalacje i urządzenia przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania. Przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych w postaci przenośnych urządzeń sanitarnych i transportu nieczystości ciekłych z nich pochodzących, podlegają zatem przepisom ustawy ucpg. Przenośne urządzenia sanitarne stanowią istotny element uzupełniający system gospodarki ściekowej. Brak trwałego związania z gruntem takich systemów oraz ich mobilność nie może stanowić jednak argumentu dla ich wyłączenia (nawet w ograniczonym zakresie) z systemu gospodarowania ściekami określonego w ucpg. Ich lokalizacja na danej nieruchomości jest zazwyczaj tymczasowa i wynika z braku możliwości zastosowania innych systemów trwale związanych z gruntem – zbiorników bezodpływowych (szamb), przydomowych oczyszczalni ścieków lub kanalizacji zbiorczej.

Ustawowa definicja zbiorników bezodpływowych obejmuje również zbiorniki bezodpływowe zlokalizowane w środkach transportu, w tym kołowego, szynowego, wodnego i lotniczego. Środki transportu stanowią ruchomości, zatem nie mają do nich zastosowania przepisy ucpg odnoszące się do nieruchomości. Należy mieć jednak na uwadze, że nieczystości ciekłe pochodzące ze środków transportu odbierane są na obszarze danej gminy (w tym wyznaczonej na jej obszarze aglomeracji), i co do zasady wprowadzane są do systemów kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczane przez oczyszczalnie ścieków komunalnych. W związku z tym gminny system zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków musi posiadać odpowiednią wydajność, uwzględniającą wszystkie źródła pochodzenia ścieków.

Kwartałna sprawozdawczość podmiotów prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych (art. 9o ust. 1 ucpg) oraz roczna sprawozdawczość wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (art. 3 ust. 5 ucpg) stanowią mechanizm kontroli nad gospodarką ściekową prowadzoną na obszarze gminy, a także narzędzie do planowania rozwoju sieci kanalizacyjnej.

Nieczystości ciekłe, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ucpg, są to ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków. Nieczystości ciekłe gromadzone w osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków charakteryzują się zredukowanym uwodnieniem w stosunku do nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych. Nie zmienia to jednak rodzaju samych nieczystości ciekłych (bytowych), w związku z czym nie zachodzi konieczność ich odrębnego traktowania z uwagi na rodzaj instalacji w jakiej są gromadzone. Tym samym nieczystości ciekłe gromadzone w ww. instalacjach mogą być dowożone do stacji zlewnej jednym pojazdem asenizacyjnym. Należy mieć jednak na

uwadze, że zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 17 października 2002 r. w sprawie warunków wprowadzania nieczystości ciekłych do stacji zlewnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 939) nieczystości ciekłe dowożone do stacji zlewnej jednym pojazdem asenizacyjnym nie mogą stanowić mieszaniny nieczystości ciekłych bytowych z nieczystościami ciekłymi przemysłowymi.

Odnosząc się do źródła informacji, o której mowa w art. 3 ust. 5 pkt 7 ucp,g, dotyczącej ilości wody pobranej przez użytkowników niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej na potrzeby rocznego sprawozdania gminy należy wskazać, że zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2023 r. poz. 537) ilość wody dostarczonej do nieruchomości ustala się na podstawie wskazania wodomierza głównego, a w przypadku jego braku w oparciu o przeciętne normy zużycia wody, które zostały określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002 r. w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody (Dz.U. Nr 8, poz. 70). Informacje o ilości wody pobranej przez użytkowników niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej powinna posiadać gmina, jako odpowiedzialna za realizację zadania własnego w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, lub informacje te można pozyskać od przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, któremu realizacja tego zadania została powierzona przez gminę.

*Z poważaniem,*

Dokument podpisany elektronicznie przez:

Małgorzata Bogucka-Szymalska

Zastępca Dyrektora

Departamentu Gospodarki Wodnej

i Żeglugi Śródlądowej

**Załączniki:**

klauzula dotycząca przetwarzania danych osobowych